

**Valinnaisten  
opintojen opas  
2022–2023**

**LOPS2021**

**Driveden  
LUKIO**

# Sisällys

Tässä oppaassa esitellään ne opintojaksot, jotka on mahdollista valita lukio-opintoihin.

Kysy lisää aineen opettajalta!

## Äidinkieli

Äi9 Vuorovaikutus 3 (2. vsk)

Äi12 Tekstinhuolto (1./2./3. vsk)

Äi13 Lukuelämyksiä (itsenäinen, 1./2./3. vsk)

## Ruotsi

RUB19 Kertausta lukion aloittaneille 2 op (1.vsk)

## Englanti

ENA9 Englannin perusteiden kertaus 2 op (1.–3. vsk)

ENA7 Ympäristö ja kestävä elämäntapa (3. vsk, LOPS 2016)5

ENA8 Viesti ja vaikuta puhuen (3. vsk)

ENA10 Englannin abikurssi (3. vsk)

## Lyhyet kielet

### Pitkä

#### matematiikka

MAA10 3D Geometria (3. vsk)

MAA11 Algoritmit ja lukuteoria (2. vsk)

MAA12 Analyysi ja jatkuva jakaumaa (3. vsk)

MAA13 Kertaus (3. vsk)

MAA14 Talousmatematiikan syventäminen (2./3. vsk)

MAA15 Tilastollinen päättely (2. tai 3. vsk)

MAA16 Lineaarialgebra (2. tai 3. vsk)

MAA17 Geometrian ja vektorien täydennys sekä kompleksiluvut (2. tai 3. vsk)

MAA18 / MAB12 Sähköiset ohjelmistot (3. vsk)

### Lyhyt

#### matematiikka

MAB8 Matemaattinen analyysi (3. vsk)

MAB9 Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat (3. vsk)

MAB10 Kertaus (3. vsk)

MAA18 / MAB12 Sähköiset ohjelmistot (3. vsk)

## 4

4

4

4

## 5

5

## 5

5

5

5

5

## 6

### 7

7

7

7

7

7

7

7

8

8

8

8

## 8

8

8

8

8

## Biologia

BI 4 Solu ja perinnöllisyys 2 op (2. vsk)

BI 5 Ihmisen biologia 2 op (2. vsk)

BI 6 Biotekniikka ja sen sovellukset 2 op (2. vsk)

BI 7 Biologian työkurssi 2 op ( 1. vsk)

## Maantiede

GE 2 Sininen planeetta 2 op (1. vsk)

GE 3 Yhteinen maailma 2 op (2. vsk)

GE 4 Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta 2 op (2. vsk)

GE 5 Kehittyvät maat 2 op (2. vsk)

GE 6 Maantieteen kokonaiskuva 2 op (3. vsk)

## Fysiikka

FY3 Energia ja lämpö (1. vsk)

FY4 Voima ja liike (1. vsk)

FY5 Jaksollinen liike ja aallot (2. vsk)

FY6 Sähkö (2. vsk)

FY7 Sähkömagnetismi ja valo (2. vsk)

FY8 Aine, säteily ja kvantittuminen (3. vsk)

FY9 Kokeellinen fysiikka (3. vsk)

FY10 Fysiikan kokonaiskuva (3. vsk)

## Kemia

KE3 Molekyylit ja mallit (1. vsk)

KE4 Kemiallinen reaktio (2. vsk)

KE5 Kemiallinen energia ja kiertotalous (2. vsk)

KE6 Kemiallinen tasapaino (3. vsk)

KE7 Kokeellinen kemia (2. vsk)

KE8 Lukion kemian kokonaiskuva (3. vsk)

## 9

9

9

9

9

## 10

10

10

10

10

10

## 11

11

11

11

11

11

11

11

11

## 12

12

12

12

12

12

12

<b>Filosofia</b>	<b>12</b>	<b>Kuvataide</b>	<b>20</b>
FI3 Yhteiskuntafilosofia (2 vsk)	12	KU5 Grafiikan työpaja (1.–3. vsk)	20
FI4 Tieto, tiede ja todellisuus (2vsk)	12	KU6 Kuvanveisto ja keramiikka (1.–3. vsk)	20
		KU7 Kuvataiteen lukiodiplomi (3. vsk)	20
<b>Psykologia</b>	<b>13</b>	<b>Ilmaisutaito</b>	<b>21</b>
PS2 Kehittyvä ihminen (1. vsk)	13	ILM1 Ilmaisutaidon perusteet (1.–2. vsk)	21
PS3 Tietoa käsittelevä ihminen (2. vsk)	13	ILM2 Ilmaisutaidon jatkokurssi (1.–2. vsk)	21
PS4 Tunteet, psyykkinen hyvinvointi ja mielenterveys (2. vsk) 13		ILM3 Ilmaisutaidon syventävä kurssi (1.–2. vsk)	21
PS5 Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen (3. vsk)	13	ILM4 Teatterikirjallisuus ja teatterin historia (1.–3. vsk)	21
PS6 Sosiaalipsykologia (3. vsk)	14	ILM5 Elävää teatteria (1.–3. vsk)	21
PS7 Psykologian kertaus (3. vsk)	14	ILM6–8 Teatteriproduktio 1–3 (1.–3. vsk)	21
PS8 Nuorten ihmissuhdetaidot (NUISKU) (1.–3. vsk)	14	ILM9–11 Musiikkiteatteriproduktio 1–3 (1.–3. vsk)	21
<b>Historia</b>	<b>15</b>	<b>Opinto-ohjaus</b>	<b>22</b>
HI7 Suomi ja maailma nyt (3. vsk)	15	OP3OP4 Opiskelijalähteiläs (1.–2. vsk)	22
HI8 Historian kertaus (3. vsk)	15	OP3 Tutor-toiminta 1 op (1.–2. vsk)	22
		OP4 Markkinointi 1 op (1.–2. vsk)	22
<b>Yhteiskuntaoppi</b>	<b>16</b>	<b>Kirjoittaminen</b>	<b>23</b>
YH5 Suomi ja maailma nyt (3. vsk)	16	KIY1 Kirjoittamisen perusteet (1. vsk)	23
YH6 Yhteiskuntaopin kertaus (3. vsk)	16	KIY2 Kieli, tyyli ja kirjoittaminen (1. vsk)	23
YH7 Säästäminen on järkevää (1.–2. vsk)	16	KIP1 Proosan perusteet (1. vsk)	23
		KID1 Draaman perusteet (1. vsk)	23
<b>Uskonto (ev.lut.)</b>	<b>17</b>	KIA1 Mediakirjoittaminen (1. vsk)	23
UE3 Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (2. vsk)17		KIL1–2 Lyriikka (2. vsk)	24
UE4 Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa (2. vsk)	17	KIL3 Laululyriikka (3. vsk)	24
UE5 Uskonto tieteessä ja taiteessa (3. vsk tai aiemmin)	18	KIA2 Verkkokirjoittaminen (3. vsk)	24
UE6 Uskonto ja media	18	KIA3 Tutkiva kirjoittaminen (3. vsk)	24
<b>Terveystieto</b>	<b>19</b>	<b>Lukiodiplomit</b>	<b>25</b>
TE2 Terveys ja ympäristö (2. vsk)	19	KULD2 Kuvataiteen lukiodiplomi (3. vsk)	25
TE3 Terveys ja yhteiskunta (3. vsk)	19	LILD4 Liikunnan lukiodiplomi (3. vsk)	25
		MELD5 Median lukiodiplomi (3. vsk)	25
<b>Liikunta</b>	<b>19</b>	MULD6 Musiikin lukiodiplomi (3. vsk)	25
LI3 Uudet mahdollisuudet (1. vsk)	19	TELD8 Teatterin lukiodiplomi (3. vsk)	25
LI4 Yhdessä liikkuen = vanhojentanssit (2. vsk)	19		
LI5 Virkistystä liikunnasta (3. vsk)	19		

# Äidinkieli

## ÄI9 Vuorovaikutus 3 (2. vsk)

Moduulin oppitunneilla kasvatetaan viestintäherkkyyttä ja viestintärohkeutta, joista on hyötyä kaikkialla elämässä. Harjoitellaan ryhmäviestintää, kuten keskustelamista, kuuntelemista, ongelmanratkaisua ja aktiivista osallistumista. Näiden lisäksi ohjelmassa on esiintymistaitoja parantavia harjoituksia. Suorituksiin kuuluu itsearviointia ja oman kehittymisen seuranta. Opetellaan antamaan kannustavaa ja analyttistä palautetta muille ryhmäläisille. Lisäksi harjoitellaan vuorovaikutustilanteiden erittelyä, analyysia ja arviointia ylioppilaskokeen lukutaidon koetta varten mutta muuten kirjoitettavia tekstejä on vähemmän kuin muissa äidinkielen moduuleissa. Jos myöhemmin haluaa osallistua valtakunnalliseen PUHVI-kokeeseen, tämän moduulin opit ovat hyödyllisiä.

## ÄI12 Tekstinhuolto (1./2./3. vsk)

Tule huoltamaan kieltä ja tekstiä! Opintojaksolla käydään läpi yleiskielen ohjenuorat, tekstin rakennepuut ja kielenhuollon kivijalka. Siinä ohessa kertautuvat myös tärkeimmät kieliopin käsitteet. Opintojakson voi suorittaa missä tahansa vaiheessa opintoja.

Kurssin jälkeen tekstin kirjoittaminen sujuu helpommin! Opit ymmärtämään kielenhuollon ja tekstin muokkauksen merkityksen ja kiinnittämään huomiota omien tekstiesi kieleen, rakenteeseen ja sujuvuuteen. Lisäksi kertaat yleiskielen normit.

## ÄI13 Lukuelämyksiä (itsenäinen, 1./2./3. vsk)

Heittäydy kaunokirjallisuuden monipuoliseen maailmaan! Lukuelämyksiä-opintojakson suoritat itsenäisesti opintojen missä vaiheessa tahansa, mieluiten kuitenkin 2. tai 3. vuosikurssin aikana.

Opintojakson tarkoitus on tuoda iloa ja uusia elämyksiä lukemiseen. Opintojakson puitteissa luet vähintään 12 kokonaisteosta, jotka edustavat eri kirjallisuuden lajeja, genrejä ja aikakausia. Kirjat voivat olla romaaneja, näytelmiä, novelli- tai runokokoelmia, ja joukossa voi olla myös uudempia kirjallisuuden muotoja.

Luettavat teokset ja teosten käsittelytavat sovitaan yhdessä opettajan kanssa.

Tavoitteena on, että innostut lukemaan kaunokirjallisuutta ja vahvistat lukuharrastustasi, laajennat käsitystäsi kaunokirjallisuudesta ja tutustut eri kulttuurien ja aikakausien kirjallisuuteen sekä kaunokirjallisuuden lajityyppeihin.

# Ruotsi

## **RUB19 Kertausta lukion aloittaneille 2 op (1.vsk)**

Opintojakso on tarkoitettu niille opiskelijoille, joilla on lukion RUB1–2 opintojaksossa arvosana 7 tai alle.

Opintojaksossa kerrataan perusasiat ruotsin kieliopista ja saat vinkkejä mm. sanaston opiskeluun. Tarpeen mukaan harjoitellaan myös muita kielen osa-alueita esim. kirjoittamista. Opintojaksossa ei ole varsinaista koetta. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

# Englanti

## **ENA9 Englannin perusteiden kertaus 2 op (1.–3. vsk)**

ENA9 on tarkoitettu erityisesti niille opiskelijoille, joilla on ollut peruskoulussa tai lukion ENA1-2 opintojaksossa arvosana 7 tai alle. Mikäli arvosana on ollut 5-6, on ehdottoman tärkeää valita ENA9. Mikäli ryhmään mahtuu, myös arvosanan 8 saaneet ovat tervetulleita mukaan, mutta ryhmäkoko pyritään kuitenkin pitämään pienenä.

Kertaamme englannin kieliopin perusrakenteita ja harjoitteleme erilaisia oppimistekniikoita. Opiskelijoiden tarpeiden mukaan voidaan myös harjoitella tekstin tuottamista, kuullun ja luetun ymmärtämistä sekä ääntämistä. Läksyjä ei juurikaan tule, ja varsinaista koetta ei ole, vaan käytämme ajan harjoitteluun. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

## **ENA7 Ympäristö ja kestävä elämäntapa (3. vsk, LOPS 2016)**

Tämänkin kurssin asioita testataan ylioppilaskirjoituksissa sekä A- että C-englannissa. Kurssilla opitaan ympäristöön ja kestävään elämäntapaan liittyvää hyödyllistä sanastoa ja harjoitellaan kuvailevan tekstin kirjoittamista. Uusia kielioppiasioita sisältyy myös kurssiin ja lisäksi harjoitteleme ylioppilaskirjoitusten tehtävätyyppejä.

## **ENA8 Viesti ja vaikuta puhuen (3. vsk)**

ENA8 on suullisen viestinnän kurssi, jonka asioita testataan ylioppilaskirjoituksissa. Kurssilla parannetaan kykyä ymmärtää ja tuottaa puhuttua kieltä. Kurssilla vankennetaan puhumisen sujuvuutta harjoittelemalla eri kielenkäyttötilanteita. Kurssilla opiskellaan myös uutta sanastoa ja kerrataan ja täydennetään pakollisten kursien aihepiirien sanastoa.

Kurssin arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Sekä kurssi että siihen kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4-10. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus päättötodistuksen liitteenä.

## **ENA10 Englannin abikurssi (3. vsk)**

ENA10 on tehotreeni ylioppilaskirjoituksiin. Kurssilla kerrataan kielioppia ja kartutetaan sanastoa sekä harjoitellaan ylioppilaskirjoitusten eri tehtävätyyppejä. Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä.

# Lyhyet kielet

Olisiko mukavaa saada pääomaa ihan koko elämäsi varten? Siis sellaista pääomaa, joka auttaa sinua ymmärtämään ihmisiä ja kulttuureita laajasti. Sellaista, josta on hyötyä ja varsinkin iloa koko elämäsi varrella, myös siellä työelämän ulkopuolella ja joka innostaa elinikäiseen oppimiseen. Sillä eihän kenenkään elämä pelkästään työelämää ole – toivottavasti.

Maailma pienenee koko ajan: kielitaito on tarpeen matkustaessa, mutta myös esimerkiksi verkossa vaikkapa silloin, kun haet tietoa tai asioit verkkokaupassa.

Englannin osaaminen on nykyään itsestäänselvyys, ei erityisosaamista. Kielitaitoinen ihminen osaa useampaa vierasta kieltä.

## Saksa

Valinnaisen saksan tunneilla opit puhumaan saksaa tavallisissa, jokapäiväisissä tilanteissa. Tunneilla saksaa opitaan puhumalla, kirjoittamalla ja lukemalla sekä videoiden ja erilaisten pelien avulla. Saksan kielen ääntäminen ja rakenteet ovat selkeitä ja niitä harjoitellaan sekä yksilöllisesti että parityönä. Saksaa opiskellessa tutustutaan myös Saksan, Itävallan ja Sveitsin monipuolisiin kulttuureihin, esimerkiksi kahvilakulttuuriin ja musiikkiin. Matkailussa tarvitaan saksan kielen taitajia ja saksa on kysytty kieli työelämässä ja ulkomaankaupassa. Äidinkielenään saksaa puhuu yli 100 miljoonaa ihmistä. Valinnainen saksa antaa pohjan käyttökelpoiselle saksan kielen taidolle, josta on hyvä rakentaa saksan taitoa myös jatko-opinnoissa.

## Venäjä

Tervetuloa opiskelemaan jotain uutta eli venäjää kyrillisistä aakkosista A:sta lähtien! Tunneilla opit lukemaan, kirjoittamaan, ääntämään ja keskustelemaan venäjäksi. Aihepiireinä ovat mm. tervehdykset, esittäytyminen, perheestä ja itsestä kertominen, kaupassa ja kahviloissa asiointi. Oppitunneilla saat makupaloja Venäjän kaupungeista, venäläisestä kulttuurista ja musiikista. Venäjän kieli ei ole niin vaikeaa ja kirjaimissa on paljon samankaltaisuuksia. Lisäksi venäjä on hyödyllinen kieli työelämässä. Suomessa venäjän kielen osaajia tarvitaan aivan tavallisessa arjessa (kaupoissa, kouluissa, sairaaloissa, matkailussa, eri viranomaisten kanssa yms.). Venäjän kieli on maailman 8. puhutuin kieli. Se on 160 miljoonan ihmisen äidinkieli, minkä lisäksi yli 110 miljoonaa muuta ihmistä osaa venäjää

## Ranska

Ranska on vahvasti esillä Euroopan Unionissa, onhan EU:n tärkeät toimielimet ranskankielisissä kaupungeissa Brysselissä, Strasbourgissa ja Luxemburgissa. Euroopassa ranskaa puhutaan Ranskan lisäksi Belgiassa, Luxemburgissa, Sveitsissä ja Monacossa, ja maailmanlaajuisesti ranska on arjen käyttökielenä tai äidinkielenä levinnyt kaikkiin maanosiin niin, että sitä puhuu lähes 300 miljoonaa ihmistä. Tiesitkö, että Kanadassa on yksi maailman suurimmista ranskankielisistä kaupungeista, Montréal? Ehkä tunnet sen vaikkapa NHL-piireistä. Voit lähes millä tahansa alalla päästä - kyllä, päästä mieluummin kuin joutua - tilanteeseen, jossa ranskan- taidosta, jo pienestäkin, on valtavasti hyötyä. Eikä tässä vielä kaikki. Ranska on virallinen kieli myös sellaisissa elimissä kuin YK ja Kansainvälinen olympiakomitea, ja tietenkin kulttuurin ja kulinariamin kieli. Siitä on siis iloa taatusti myös vapaa-ajalla. Tartu siis tilaisuuteen ja avaa ovia mielenkiintoiseen tulevaisuuteen.

## 3–9 opintojaksoa

Valitse rohkeasti kieliä! Toimivan peruskielitaidon esimerkiksi matkustamiseen hankit jo **kolmen opintojakson aikana**. Mikäli haluat erottua kielitaidollasi joukosta esimerkiksi työelämässä, voit jatkaa lyhyiden kielten opintoja koko lukioajan.

# Pitkä matematiikka

Lukion pitkä matematiikka valmentaa jatko-opintoihin erityisesti luonnontieteissä ja tekniikan alalla. Pitkän matematiikan opiskelussa, kuten opiskelussa yleensäkin, oma motivaatio on avainasemassa. Ilman motivaatiota pitkän matematiikan opiskelu on varsin työlästä. Ei sitä kannata kuitenkaan pelätä. Mikäli on valmis panostamaan matematiikan oppimiseen ja matematiikka kiinnostaa, niin pitkä matematiikka on hyvä vaihtoehto.

Monissa jatko-opinnoissa, esimerkiksi lääketieteen opinnoissa, ei pitkää matematiikkaa sinänsä tarvita, mutta pääsykokeissa kylläkin. Lisäksi monella alalla pitkän matematiikan mukanaan tuoma looginen ajattelu on erityisen keskeisessä asemassa. Sen omaksuminen voi olla haastavaa ilman pitkän matematiikan mukanaan tuomaa pohjaa.

Jos siis olet vielä epävarma matematiikan valinnan suhteen, kannattaa silloin ainakin kokeilla pitkää matematiikkaa positiivisella ja avoimella asenteella. Matematiikkakärpänen voi nimittäin puraista lukion pitkän matematiikan opinnoissa ja innostus viedä mennessään.

## MAA10 3D Geometria (3. vsk)

Valtakunnallisessa valinnaisessa moduulissa syvennetään vektorilaskennan tuntemusta ja opitaan käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa. Opitaan tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla. Vahvistetaan avaruusgeometrian osaamista ääriarvosovellusten yhteydessä sekä tutustutaan kahden muuttujan funktioon. Opitaan käyttämään ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.

## MAA11 Algoritmit ja lukuteoria (2. vsk)

Valtakunnallisessa valinnaisessa moduulissa opitaan tuntemaan algoritmin käsite sekä tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat. Opitaan toteuttamaan yksinkertaisia algoritmeja ohjelmoimalla. Perehdytään logiikan ja lukuteorian käsitteisiin, alkulukujen ominaisuuksiin sekä osataan tutkia kokonaislukujen jaollisuutta.

## MAA12 Analyysi ja jatkuva jakaumaa (3. vsk)

Valtakunnallisessa valinnaisessa moduulissa syvennetään ymmärrystä analyysin peruskäsitteistä. Osataan muodostaa ja tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita. Täydennetään integraalilaskennan taitoja sekä perehdytään jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja opitaan soveltamaan normaalijakaumaa. Opitaan käyttämään ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.

## MAA13 Kertaus (3. vsk)

Koulukohtaisessa valinnaisessa moduulissa kerrataan lukion oppimäärä ja harjoitellaan käyttämään opittuja tietoja ja taitoja monipuolisissa ongelmanratkaisutilanteissa matematiikan ylioppilaskoetta varten. Arvioidaan suoritusmerkinnällä suoritettu/hylätty.

## MAA14 Talousmatematiikan syventäminen (2./3. vsk)

Koulukohtaisessa valinnaisessa moduulissa perehdytään indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muihin sellaisiin laskelmiin sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Tilastollisia menetelmiä sovelletaan erityisesti mahdollisten projektitehtävien käsittelyyn. Esitietoina vaaditaan moduulien MAY1 – MAA5 tiedot. Moduuli toteutetaan joka toinen vuosi (lv. 2021–2022, 2023–2024 jne.).

Moduulin opiskelu ja suoritus tapahtuu oppitunneilla tehtävillä harjoituksilla, kurssikokeita ei järjestetä. Arvioidaan suoritusmerkinnällä suoritettu/hylätty.

## MAA15 Tilastollinen päättely (2. tai 3. vsk)

Koulukohtaisessa valinnaisessa moduulissa tutustutaan tilastoaineiston mallintamiseen todennäköisyysjakauksilla. Tutustutaan otoksen informaation perusteella luottamusväliin ja luottamustasoon arvion tarkkuuden mittana. Perehdytään käytettävien mallien hyvyyden ja niiden pohjalta laadittavien ennusteiden luotettavuuden testaukseen. Vahvistetaan tilasto- ja todennäköisyyslaskennan taitoja. Esitietoina vaaditaan moduulien MAY1–MAA4 tiedot. Moduuli toteutetaan joka toinen vuosi (lv. 2022–2023, 2024–2025 jne.).

Moduulin opiskelu ja suoritus tapahtuu oppitunneilla tehtävillä harjoituksilla, kurssikokeita ei järjestetä. Arvioidaan suoritusmerkinnällä suoritettu/hylätty.



## MAA16 Lineaarialgebra (2. tai 3. vsk)

Koulukohtaisessa valinnaisessa moduulissa opiskellaan matriisien laskutoimitukset ja matriisien käyttöä yhtälöryhmien ratkaisemiseen. Tutustutaan vektoriavaruuksiin ja lineaarikuvauksiin. Käsitellään ominaisarvoja ja ominaisvektoreita. Esitietoina vaaditaan moduulien MAY1–MAA5 tiedot. Moduuli toteutetaan joka toinen vuosi (lv. 2022–2023, 2024–2025 jne.).

Moduulin opiskelu ja suoritus tapahtuu oppitunneilla tehtävillä harjoituksilla, kurssikokeita ei järjestetä. Arvioidaan suoritusmerkinnällä suoritettu/hylätty.

## MAA17 Geometrian ja vektorien täydennys sekä kompleksiluvut (2. tai 3. vsk)

Koulukohtaisessa valinnaisessa moduulissa syvennetään geometrian osaamista ja tutustutaan matemaattiseen todistustekniikkaan yhtenevyytlauseiden kautta. Käsitellään avaruusgeometriaa sekä kolmiulotteista vektoriavaruutta, jossa uutena asiana vektoritulo ja skalaarikolmitulo. Laajennetaan lukualuetta kompleksilukuihin. Opiskellaan kompleksilukujen määritelmä ja laskutoimitukset. Tutustutaan kompleksitasoon. Määritetään toisen asteen yhtälön yleinen ratkaisu. Esitietoina vaaditaan moduulien MAY1–MAA6 tiedot. Moduuli toteutetaan joka toinen vuosi (lv. 2021–2022, 2023–2024 jne.).

Moduulin opiskelu ja suoritus tapahtuu oppitunneilla tehtävillä harjoituksilla, kurssikokeita ei järjestetä. Arvioidaan suoritusmerkinnällä suoritettu/hylätty.

## MAA18 / MAB12 Sähköiset ohjelmistot (3. vsk)

Koulukohtaisessa valinnaisessa moduulissa kerrataan matematiikan, fysiikan ja kemian ylioppilaskokeessa olevien ohjelmistojen käyttöä, esim. MarvinSketch, LoggerPro, GeoGebra, Texas Instruments TI-Nspire CAS, DIA, LibreOffice, Kolourpaint, Abitin matikkaeditori.

Monet moduulin asioista opiskellaan Abitti-ympäristössä. Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä. Moduulin laajuus on 1 tai 2 opintopistettä. Yhden opintopisteen saa suorittamalla puolet moduulin tunneista.

# Lyhyt matematiikka

Matematiikka vaatii jatkuvaa harjoittelua. Lyhyen matematiikan kursseilla pääset kertaamaan ja syventämään peruskoulun matematiikan oppeja. Koko aika ei kuitenkaan ole vain vanhan kertaamista, vaan mukaan mahtuu vielä uutta ja kivaa! Ykkösellä ja kakkosella on vain pakollisia moduuleja, kolme kumpanakin vuonna.

## MAB8 Matemaattinen analyysi (3. vsk)

Moduulissa tutustutaan keskimääräiseen muutosnopeuteen sekä hetkelliseen muutosnopeuteen eli derivaataan. Derivoidaan polynomeja ja tutkitaan derivaatan avulla funktion kasvavuutta ja vähenevyyttä. Selvitetään, miten derivaattaa voidaan käyttää sovellustilanteissa. Hyvä valinta, jos ajattelet lyhyen matematiikan kirjoittamista yo-kokeessa.

## MAB9 Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat (3. vsk)

Moduulissa vahvistetaan MAB5-moduulin sisältöjä. Tutustutaan erilaisiin tilastollisiin jakaumiin matemaattisina malleina. Hyvä valinta ajattelen lyhyen matematiikan ylioppilaskoetta.

## MAB10 Kertaus (3. vsk)

Moduulissa kerrataan lukion oppimäärä ja harjoitellaan käyttämään opittuja tietoja ja taitoja monipuolisissa ongelmanratkaisutilanteissa matematiikan ylioppilaskoetta varten. Kurssi on koulukohtainen ja se arvioidaan suoritusmerkinnällä suoritettu/hylätty.

## MAA18 / MAB12 Sähköiset ohjelmistot (3. vsk)

Moduulissa kerrataan matematiikan, fysiikan ja kemian ylioppilaskokeessa olevien ohjelmistojen käyttöä, esim. MarvinSketch, LoggerPro, GeoGebra, Texas Instruments TI-Nspire CAS, DIA, LibreOffice, Kolourpaint, Abitin matikkaeditori.

Monet moduulin asioista opiskellaan Abitti-ympäristössä. Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä. Moduulin laajuus on 1 tai 2 opintopistettä. Yhden opintopisteen saa suorittamalla puolet moduulin tunneista.



# Biologia

Kiinnostaako sinua ihmisten lisääntyminen tai virusten torjuminen, DNA-sormenjäljet tai hiilijalanjäljet, mikroskooppi tai kiikarit, kivettyneet fossiilit tai eliökunnan tulevaisuus?

Voisiko tuleva urasi liittyä vaikkapa terveydenhuoltoon tai lääketieteeseen, elintarvikkeiden tuotantoon tai metsätalouteen, lemmikkeihin tai retkeilyyn, opetukseen tai biotekniikkaan?

Lukion biologian kurssit tarjoavat ajankohtaista tietoa joka lähtöön!

## **BI 4 Solu ja perinnöllisyys 2 op (2. vsk)**

Tässä moduulissa tutkitaan erilaisia solutyyppejä, niiden rakennetta ja reaktioita. Perehdytään DNA:han, geeneihin ja kromosomeihin sekä ominaisuuksien erilaisiin periytymistapoihin niin ihmisillä kuin muillakin eliöillä.

## **BI 5 Ihmisen biologia 2 op (2. vsk)**

Moduulin aiheena on ihmisen elintoiminnot ja lisääntyminen.

Kurssi sopii tietysti kaikille biologiasta kiinnostuneille, mutta myös terveystiedon opintojen tueksi ja niille, jotka tähtäävät terveydenhuoltoon tai liikuntaan liittyville aloille.

## **BI 6 Biotekniikka ja sen sovellukset 2 op (2. vsk)**

Moduulissa tutustutaan tarkemmin erilaisiin mikrobeihin ja niiden hyötykäyttöön eli biotekniikkaan. Kurssilla selviää, mitä tarkoittavat PCR, geenisakset, geneettiset sormenjäljet ja muut geenitekniikan menetelmät. Opiskellaan myös, mitä käytännön sovelluksia bio- ja geenitekniikasta on jo olemassa ja mitä mahdollisesti on tulossa.

## **BI 7 Biologian työkurssi 2 op (1. vsk)**

Tämä koulukohtainen opintojakso sopii parhaiten ensimmäisen lukiovuoden lopussa suoritettavaksi, mutta saa sinne tulla myöhemminkin! Opintojakso koostuu käytännön töistä ja pienistä tutkimuksista. Oppitunneilla kasvatamme taimia siemenistä, teemme laborointeja, mikroskooppitöitä ja ympäristötutkimusta. Harjoittelemme kasvien, lintujen ja selkärangattomien lajintuntemusta ja työselostusten kirjoittamista. Arviointi suoritusmerkinnällä, kurssilla ei ole koetta eikä oppikirjaa.

## **BI 8 Biologian kokonaiskuva 2 op (3. vsk)**

# Maantiede

Onko maailmassa meneillään väestöräjähdyks? Miksi Suomesta ei kannata etsiä öljyä? Millaista tietoa saa satelliittikuvista? Onko ilmasto muuttunut ennenkin? Näihin ja muihin kysymyksiin saat vastauksen maantieteen opintojaksoista.

Maantiede on mukana maailman megatrendeissä!

## GE 2 Sininen planeetta 2 op (1. vsk)

Moduulissa perehdytään maapallon luonnonoloihin kuten vuodenaikoihin, tuuliin, sateisiin, ilmastoon, kasvillisuuteen, vuoristoihin ja muihin pinnanmuotoihin. Lisänä filmejä ja karttatehtäviä sekä muita pieniä tuntitehtäviä.

## GE 3 Yhteinen maailma 2 op (2. vsk)

Tämä moduuli keskittyy ihmisen puuhasteluun maapallon pinnalla. Keskeisiä teemoja ovat esimerkiksi väestönkasvu ja siihen vaikuttavat tekijät, kaupungistuminen ja muut muuttoliikkeet sekä ravinnon tuotanto ja erilaisen luonnonvarojen hyödyntäminen. Lopuksi päädytään ihmisten ja ideoiden liikkumisen kautta globalisaatioon. Tiivis annos yleissivistystä ajankohtaisten tapahtumien taustaksi.

## GE 4 Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta 2 op (2. vsk)

Tässä moduulissa tutkitaan tarkemmin erilaisia karttoja ja paikkatieto-ohjelmia.

Jutun varsinainen juoni on kuitenkin aikaisempien tietojen soveltaminen käytäntöön. Niinpä kurssi kuluu pääosin harjoittelemalla erilaisen kartta-aineistojen käyttöä tuntitehtävissä ja projektityössä.

Moduulista ei ole koetta, vaan numeroarviointi määräytyy tehtävien ja projektityön (esim. valtiotutkielman) perusteella.

## GE 5 Kehittyvät maat 2 op (2. vsk)

Tässä koulukohtaisessa moduulissa tutustumme köyhien mutta kehittyvien maiden nykytilaan ja tulevaisuudennäkymiin. Kohdealueena todennäköisesti Afrikka. Etsiskelemme köyhyyden syitä sekä luonnonolosuhteista että kulttuurimaantieteestä ja historiasta. Filmit ovat tässä hyvänä apuna.

Samalla harjoitellaan erilaisten maantieteellisten tietolähteiden käyttöä sekä erilaisia tiedonhankinta- ja esitystapoja. Arviointi perustuu tuntitehtävien suorittamiseen. Ei oppikirjaa eikä koetta. Arviointi suorituserkinnällä.

## GE 6 Maantieteen kokonaiskuva 2 op (3. vsk)

# Fysiikka

Opi ymmärtämään fysiikan merkitys jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa! Ongelmanratkaisutaidot ja kriittinen ajattelu ovat tärkeä osa kykyä pärjätä arjessa. Fysiikassa nämä ovat myös erittäin oleellisia taitoja.

Fysiikan opetus antaa valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla sekä hyödyntää fysiikan osaamista työelämässä.

## **FY3 Energia ja lämpö (1. vsk)**

Opintojaksossa tutkitaan termodynaamisia systeemejä, energian siirtymistä systeemien välillä ja energian siirtymisen vaikutuksia. Tutustumme energiantuotantoon, ilmastomuutokseen ja rakentamiseen. Opintojakson jälkeen pystyt osallistumaan ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.

## **FY4 Voima ja liike (1. vsk)**

Opintojaksolla tarkastellaan tasaista ja muuttuvaa liikettä. Miten voima liittyy kappaleiden väliseen vuorovaikutukseen? Mikä on Newtonin II laki? Opintojaksolla opit, miten määritetään putoamiskiihtyvyys, kitkakerroin ja kappaleeseen vaikuttavat voimat.

## **FY5 Jaksollinen liike ja aallot (2. vsk)**

Miten heiluri, soittimet, akustiikka ja äänentoisto, melun haittavaikutukset ja kuulon suojaaminen sekä ultraäänikuvaus liittyvät fysiikkaan? Opintojaksolla tutkitaan ja mallinnetaan ääntä ja ääni-ilmiöitä mekaanisina aaltoilikkeinä.

## **FY6 Sähkö (2. vsk)**

Mitä ovat keskeiset sähköistä vuorovaikutusta kuvaavat mallit? Mitä käsitteitä liittyy sähköenergiaan ja sähkötekniikkaan. Opintojaksolla opit suunnittelemaan yksinkertaisia virtapiirejä. Tutustut myös sähköturvallisuuteen ja sähkötekniikan sovelluksiin.

## **FY7 Sähkömagnetismi ja valo (2. vsk)**

Sähkömagnetismi on ilmiö, jossa sähköiset ja magneettiset vuorovaikutukset esiintyvät rinnakkain. Tutustut ajasta riippuviin sähkömagneettisiin ilmiöihin, kuten sähkömagneettiseen induktioon. Opintojaksolla tutustut myös sähkömagneettiseen säteilyyn, jonka tutuin laji on valo. Sähkömagnetismin sovellukset mahdollistavat yhteiskunnan kehityksen!

## **FY8 Aine, säteily ja kvantittuminen (3. vsk)**

Kvanttifiysiikan keskeiset asiat, kuten aineen rakenne ja perusvuorovaikutukset. Opintojaksolla tutustutaan kvanttifiysiikan teknologisiin sovelluksiin. Kvanttifiysiikkaa on alkeishiukkastason ilmiöissä, nanomittakaavassa ja kosmisen mittakaavan ilmiöissä. Millaiset teknologiat perustuvat radioaktiiviseen hajoamiseen, ionisoivaan säteilyyn ja kvantittumiseen?

## **FY9 Kokeellinen fysiikka (3. vsk)**

Opintojaksossa tutkitaan luonnonilmiöihin liittyviä lainalaisuuksia kokeellisin menetelmin. Kartutat fysiikassa tarpeellisia käytännön taitojasi, opit esimerkiksi erilaisen mittalaitteiden ja tutkimusmenetelmien käyttöä ja tutkimusraporttien kirjoittamista. Opintojakso antaa hyvät valmiudet yo-kokeen kokeellisuutta painottaviin tehtäviin ja jatko-opintoihin. Lisäksi laskurutiinisi vahvistuu.

## **FY10 Fysiikan kokonaiskuva (3. vsk)**

Opintojakso syventää ja täydentää aiempien fysiikan opintojen asioita. Kirjoitatko fysiikan ylioppilaskirjoituksissa? Tule opintojaksolle kertaamaan!

# Kemia

## KE3 Molekyylit ja mallit (1. vsk)

Varmennetaan orgaanisen kemian yhdisteiden osaamista. Piirretään yhdisteiden rakenteita ohjelmistoilla, nimeetään rakenteita ja opitaan yhdisteiden ominaisuuksia. Hyvä kurssi pohjustamaan jatko-opintoja kemiassa.

## KE4 Kemiallinen reaktio (2. vsk)

Kemian opinnot jatkuvat mukavien reaktioyhtälöiden parissa. Reaktioyhtälöihin liitetään laskennallisuus. Kurssi on tärkeä, jos ajattelet jatkaa kemian opintoja.

## KE5 Kemiallinen energia ja kiertotalous (2. vsk)

Moduulissa käsitellään sähkökemian reaktioita sekä sähkökemian keskeisimpiä käyttökohteita. Myös kemiallisen reaktion energiamuutokset kuuluvat tähän moduuliin.

Tutkitaan myös jaksollista järjestelmää tarkemmin.

## KE6 Kemiallinen tasapaino (3. vsk)

## KE7 Kokeellinen kemia (2. vsk)

Vihdoinkin se kurssi, jonka jokaisella tunnilla tehdään labratöitä! Kurssin tarkoitus on syventää kemian teorioita monipuolisten töiden avulla. Uuttakin teoriaa opitaan. Kurssin aikana voidaan tehdä myös vierailuja.

## KE8 Lukion kemian kokonaiskuva (3. vsk)

Kerrataan kemian kokonaisuus ylioppilaskoetta varten. Kurssi on koulukohtainen ja se arvostellaan suoritettu/hylätty.

# Filosofia

Filosofia on viisauden rakastamista! Filosofiansa opetellaan ajattelemaan ja tutustutaan viisaisiin ajattelijoihin.

Filosofia on tiedon, todellisuuden ja hyvän elämän peruskysymysten ajattelemista ja tutkimista. Filosofia on tiedonhalun ja älyllisen uteliaisuuden harjoittamista. Filosofiansa kysyminen on oleellisempaa kuin vastaaminen!

Filosofiansa on kaksi pakollista ja kaksi valinnaista kurssia.

## FI3 Yhteiskuntafilosofia (2 vsk)

Miksi ihmisillä on niin erilaisia käsityksiä siitä mikä on oikeudenmukaista? Mihin yhteiskuntaa tarvitaan?

Filosofi Hobbes lausui 1600-luvulla, että ilman normeja, valtiota ja lakeja ihmisen elämä olisi häijy, raaka ja lyhyt. Se olisi kaikkien sotaa kaikkia vastaan. Samaan aikaan elänyt filosofi Locke sanoi, että ihmiset ovat luonnostaan hyväntahtoisia ja ottavat toiset huomioon.

Mitä mieltä sinä olet?

FI3 moduuli haastaa keskustelemaan ja ottamaan kantaa meitä kaikkia koskeviin yhteiskunnallisiin kysymyksiin. Moduulin aiheet liittyvät valtaan ja oikeudenmukaisuuteen. Moduulissa käsitellään myös erilaiset aatteet ja poliittiset ideologiat.

Moduuli sopii yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneille ja syventää monia yhteiskuntaopissa käsiteltyjä teemoja.

## FI4 Tieto, tiede ja todellisuus (2vsk)

Tiesitkö, että antiikin filosofeja voidaan pitää eurooppalaisen sivistyneisyyden ja tieteen perustajina.

FI4 moduuli perehdyttää olemassaoloon, tietoon ja totuuteen liittyviin kysymyksiin. Käsiteltävinä ovat tieteen tunnusmerkit, tieteellinen päättely, selittäminen ja ymmärtäminen.

# Psykologia

Opiskele psykologiaa – opit tuntemaan itseäsi ja muita! Psykologia on tieteenala, joka tutkii ihmisen toimintaa.

Psykologia tutkii ihmisen ulkoista toimintaa eli käyttäytymistä, sisäistä toimintaa eli mielen toimintaa ja ihmisten välillä tapahtuvaa toimintaa eli vuorovaikutusta.

Psykologia on jo pitkään ollut yksi halutuimmista korkeakouluissa opiskeltavista tieteenaloista. Psykologia on laaja-alainen tieteenala ja siksi myös lukiokurssien sisällöistä on hyötyä monissa ammateissa.

Lukiossa psykologian moduuleita on yhteensä kahdeksan. Pakollisia moduuleita on vain PS1. Valinnaisia moduuleja ovat kurssit PS2–PS8.

PS1-moduulin jälkeen on suositeltavaa suorittaa moduuleita numerojärjestyksessä, mutta kursseja on mahdollista valita myös oman kiinnostuksen mukaan. Poikkeavasta kurssijärjestyksestä on kuitenkin aina keskusteltava ensin ainetta opettavan opettajan kanssa.

## PS2 Kehittyvä ihminen (1. vsk)

Moduuli käsittelee ihmisen kehityksen osa-alueita eri ikäkausina (biologista, psyykkistä, sosiaalista kehitystä).

Moduuliin pyritään sisällyttämään vierailu jossakin joko varhaiskasvatukseen tai ikä-ihmisten paikallisessa hoitoyksikössä.

## PS3 Tietoa käsittelevä ihminen (2. vsk)

Sijaitseeko ihmisen mieli aivoissa? Häiritseekö multitaskaus (monen asian yhtä aikaa tekeminen) oppimista? Miten lukeminen, musiikki tai liikunta vaikuttaa aivoihin?

Näitä ja monia muita kysymyksiä pohditaan PS3 moduulissa. Moduuli syventyy tarkastelemaan ihmistä tiedon hankkijana ja käsittelijänä.

Kurssin keskeisiä aiheita ovat havaitseminen, tarkkaavaisuus, ajattelemisen, oppiminen ja muisti. Moduulissa käsitellään myös aivojen rakennetta, aivojen tutkimusmenetelmiä ja hermoston toimintaa.

## PS4 Tunteet, psyykinen hyvinvointi ja mielenterveys (2. vsk)

Voiko tunteita oppia hallitsemaan? Miten mielenterveyttä voi tukea?

Moduulissa käsitellään esimerkiksi tunteiden, eli emotionien merkitystä ihmisen hyvinvoinnille. Keskeisiä hyvinvointiin liittyviä aiheita ovat myös uni, stressi ja mielenterveys.

Moduulin aikana jokainen pääsee perehtymään tarkemmin yhteen mielenterveyden- tai käyttäytymisen häiriöön ja esittelee sen muille.

## PS5 Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen (3. vsk)

Onko ihminen perimmältään aktiivinen vai passiivinen? Kumpi vaikuttaa enemmän perimä vai ympäristö? Voidaanko älykkyyttä mitata? Mistä ennakkoluulot johtuvat? Suosivatko naiset sydänystävää, miehet äijäporukkaa?

Moduulissa on kaksi keskeistä aihealuetta: Miten eri psykologian suuntaukset lähestyvät ihmisen persoonallisuutta (yksilöllisyyttä)? Miten ihminen toimii vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa.

## PS6 Sosiaalipsykologia (3. vsk)

Mistä väkivaltainen toiminta johtuu? Miksi ihmiset auttavat tai jättävät auttamatta toisia ihmisiä? Miten luottamus syntyy ja murtuu? Miksi ihastumme tiettyihin ihmisiin?

Sosiaalipsykologia pyrkii selvittämään minkälaiset tekijät vaikuttavat yksilöiden, ryhmien ja kansakuntien välisessä vuorovaikutuksessa.

Teorioiden ja ihmisen käyttäytymisen säännönmukaisuuksien ymmärtämistä voidaan hyödyntää riitatilanteiden ennaltaehkäisyssä ja parempien, luottamuksellisempien suhteiden rakentamisessa ihmisten välille.

Moduulin keskeisiä käsitteitä ovat esim. rooli, ryhmä, normi, ennakkoluulo, johtajuus, valta, asenne, arvot. Moduuli on valtakunnallinen valinnainen moduuli. Moduuli täydentää ja laajentaa PS5 kurssin teemoja ihmisten välisestä vuorovaikutuksesta. Moduulissa käsitellään ihmisen toimintaa ryhmissä ja ryhmien välillä.

Moduuli on mahdollista suorittaa aineenopettajan luvalla jo PS1 moduulin jälkeen.

## PS7 Psykologian kertaus (3. vsk)

Moduuli on koulukohtainen valinnainen kurssi. Moduulin aikana kerrataan kaikkien psykologian kurssien sisältöjä opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Tutustutaan myös vanhoihin yo-kysymyksiin ja valmistaudutaan psykologian yo-kokeeseen. Moduulin päätökoe on valtakunnallinen preliminääri (psykologian opettajien laatima harjoitusylioppilaskoe).

Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Materiaalina on Skeema-sarjan sähköinen oppikirja.

## PS8 Nuorten ihmissuhdetaidot (NUISKU) (1.–3. vsk)

“Olen saanut runsaasti työkaluja arkeeni ja ihmissuhteisiin sekä paljon itseluottamusta vuorovaikutustilanteisiin”. (Nuisku-kurssin käynyt)

Nuisku-kurssi kehittää hyvien ihmissuhteiden luomiseen ja ylläpitämiseen tarvittavia vuorovaikutustaitoja, esimerkiksi toisten kuuntelemista ja omien tunteiden, tarpeiden ja mielipiteiden ilmaisemista.

Painopiste kurssilla on vuorovaikutustaitojen käytännön harjoittelemisessa. Nuiskuun ei sisälly koetta ja se arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Kurssiin voivat osallistua kaikkien vuosikurssien opiskelijat. Kurssille voidaan kuitenkin ottaa enintään 20 opiskelijaa kerrallaan. Kurssi voidaan pitää kokonaan tai osittain kaupungin nuorisotiloissa.

Nuiskun teemoja ovat kuunteleminen, tunteiden ymmärtäminen, minäviesti, ongelmaan tarttuva minäviesti, ystävyyssuhteiden solmiminen, ristiriitojen ratkaiseminen, välittäjänä toimiminen, erilaisuuden kohtaaminen.

Lisätietoja Nuiskusta: [hoksaa.net/Nuisku-kurssit/html](https://hoksaa.net/Nuisku-kurssit/html)

# Historia

## HI7 Suomi ja maailma nyt (3. vsk)

Kurssi ilman kirjaa - ilman kokeita! Tarvitaan vain läsnäolo - tekemisen meininki ja innostus historiaa kohtaan. Rakennamme kurssin ohjelman pitkälti ryhmän toiveiden mukaisesti. Voimme käsitellä tarkemmin jo käsitellyjä aiheita esim. vanhan ajan, antiikin ajan, keskiajan tai uuden / uusimman ajan historiassa. Samoin voimme valita mielenkiinnon mukaan joko Suomen historiaa tai muitten maitten historiaa.

Teemme pari- ja ryhmätöitä, mahdollisesti pelaamme pelejä, katsomme dokumentteja, teemme harjoituksia, luemme Historia-lehden mielenkiintoisia harjoituksia.

Ja pyrimme tekemään opintoretken/retkiä. Käymme ainakin Tampereella pienellä museokierroksella (jokainen maksaa matkansa itse) ja jos koulun määrärahat sallivat, niin toki retkeilemme Helsinginkin historiakohteisiin mielellämme.

Vaadittavien tehtävien suorittaminen sekä aktiivinen osallistuminen opetukseen ovat edellytys suoritusmerkinnälle.

## HI8 Historian kertaus (3. vsk)

Kurssi ilman kirjaa - ilman kokeita! Tätä kurssia voidaan käyttää myös ylioppilaskirjoituksiin valmentavana ja kertaavana kurssina, mikäli ryhmä niin haluaa. Valtaosahan kirjoittaa historian syksyn yo-kirjoituksissa ja tämä kurssi pyritään järjestämään 1. jaksossa, joten ehdimme hyvin kertaamaan tällä kurssilla.

Tämän lisäksi kurssilla pyritään tekemään vierailu / saamaan vieraita tunnille.

Kurssin sisältöä rakennetaan ryhmän toiveitten ja motivaation mukaisesti.

Kurssin hyväksyminen edellyttää aktiivista osallistumista ja annettujen tehtävien suorittamista.



# Yhteiskuntaoppi

## YH5 Suomi ja maailma nyt (3. vsk)

Ei kirjaa - ei koetta! Riittää, että olet kiinnostunut ajan-kohtaisista poliittisista asioista ja kysymyksistä. Teemme tunneilla median uutisseurantaa ja uutisanalyysjä. Teemme pari- ja ryhmätöitä sekä esitelmia. Yritämme saada tunnille mielenkiintoisia vieraita politiikan eri tasoilta. Kertaamme myös lakitiedon asioita mm. tekemällä vierailun Pirkanmaan käräjäoikeuden istuntoon ja mahdollisesti Poliisimuseoon samalla reissulla. (huom! Orivesi-Tre-Orivesi -matkat jokainen maksaa itse).

Kurssin hyväksyminen edellyttää aktiivista osallistumista ja annettujen tehtävien suorittamista.

## YH6 Yhteiskuntaopin kertaus (3. vsk)

Tämä kurssi järjestetään 4. jakson alussa periodina, jotta ehdimme kerrata yhteiskuntaopin kevään yo-kirjoitukseen. Valtaosa abiturienteista kirjoittaa yhteiskuntaopin keväällä.

Mikäli aiot kirjoittaa yhteiskuntaopin, tämä kurssi on sinulle erittäin hyödyllinen - joten ota!

Ei oppikirjaa - ei kurssikoetta. Kurssin hyväksyminen edellyttää aktiivista osallistumista ja annettujen tehtävien suorittamista.

## YH7 Säästäminen on järkevää (1.-2. vsk)

Tällä kurssilla opettelemme säästämisen eri tapoja. Opiskelu tapahtuu pääsääntöisesti oppituntien ja luokahuoneen ulkopuolella. Välillä on yhteisiä kokoontumisia ja pyrimme tekemään myös muutamia opintoretkiä aiheeseen liittyen.

Kurssilaiset saavat käyttöönsä 10 000 euroa, jonka he sijoittavat siten, että pyrkivät mahdollisimman hyvään tuottoon. Mahdollinen tuotto jaetaan stipendeinä opettajakunnan päätöksen mukaisesti kurssin opiskelijoille.

Kurssi alkaa 1. vsk:n syksyllä 1. jaksossa ja päättyy 2. vsk:n loppuun 5. jakson lopussa.

Kurssilla ei ole oppikirjaa eikä koetta. Kurssi tulee hyväksytyksi, mikäli opiskelija on osallistunut kurssille aktiivisesti ja suorittanut annetut tehtävät.

Kurssi järjestetään yhteistyössä Eräjärven Säästöpankki-säätiön kanssa. Säätiö lahjoittaa opiskelijoiden käyttöön alkupääoman 10 000 euroa. Opiskelijoilla ei ole velvollisuutta maksaa mahdollisia tappioita.

# Uskonto (ev.lut.)

Uskonnon opetus on lukiossa yhteiskunnan tarpeista lähtevää tunnustuksetonta tiedollista opetusta.

Lukiossa on kuusi uskonnon moduulia, joista moduulit UE1 ja UE2 antavat sivistyksellistä perustietoa ja ovat siksi avoimia kaikille opiskelijoille ja ev.lut. uskontokuntaan kuuluville pakollisia.

Ue1 ja UE2 jälkeen moduuleita voi valita vapaassa järjestyksessä.

Uskonto-oppiaineen runsaasta moduulimäärästä johtuen saa yo-kirjoituksissa uskonnon arvosanasta runsaasti pisteitä jatko-opiskelupaikkoihin pyrittäessä.

## UE3 Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (2. vsk)

Tiedätkö, että uskontojen merkitys maailmassa lisääntyy koko ajan!

“Maailmalla tapahtuu koko ajan paljon asioita jotka laitetaan uskontojen piikkiin. Nyt jos koskaan on tärkeää oppia erottamaan ne asiat, jotka kuuluvat jonkin uskonnon opetukseen ja ne jotka eivät liity”. Lukiolainen 18 v.

Tervetuloa tutkimusmatkalle maailman moninaisten uskontojen maailmaan! Moduulissa perehdytään luonnonuskontoihin sekä Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin. Lisäksi tutustutaan erilaisiin uusiin uskonnollisiin liikkeisiin (esim. bahai, esoteria, new age) sekä uuspakanuuteen (esim. wicca, uussamismi, druidismi).

Uskontojen tuntemus on nykyajan kansalaistaito! Uskontojen tuntemusta tarvitaan yhä enenevässä määrin työelämässä; yritysmaailmassa, terveydenhuolto- ja koulutusaloilla.

Ymmärrä uskontoja - ymmärrät maailmaa! Uskonnoilla on rooli oikeudenmukaisen ja demokraattisen maailman rakentajana.

Oikea tieto eri uskonnoista auttaa vähentämään ennakkoluuloja ja edistää maailmanrauhaa.

## UE4 Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa (2. vsk)

Ymmärtääkseen muita uskontoja on tunnettava myös oman kulttuurin uskontoperinnettä! Omaan uskonnolliseen kulttuuriperinteeseen tutustumisen haaste on nähdä tutut asiat uudessa valossa. Oppimisprosessi saattaa vaatia aiemmin opittujen mallien purkamista ja uusien mallien rakentamista.

UE 4 moduulissa käsitellään uskonnon merkitystä suomalaisessa yhteiskunnassa eri aikakausina (muinaisuus, katolinen aika, reformaation aika, puhtasoppisuus, valistus, autonomian aika ja kirkko itsenäisessä Suomessa).

Moduulissa tutustutaan Suomessa toimiviin kirkkokuntiin, yhteisöihin ja herätysliikkeisiin sekä Islamiin, juutalaisuuteen ja ei-kristillisiin yhteisöihin.

Mahdollisuuksien mukaan pyritään vierailemaan joissakin opiskelijoita kiinnostavissa kohteissa esim. Treen ortodoksikirkko tai islam seurakunta.

## **UE5 Uskonto tieteessä ja taiteessa (3. vsk tai aiemmin)**

Moduuli jakautuu kahteen aihepiiriin: Tällä kurssilla opit, miten uskontoja tutkitaan tieteellisesti. Tällä kurssilla opit miten uskonnot näkyvät taiteen eri lajeissa (arkkitehtuuri, kuvataide, musiikki, teatteri, tanssi, kirjallisuus)

Tämän kurssin tiedoista ja taidoista on iloa kun matkustat kotimaassa ja maailmalla. Tällä kurssilla opit lukemaan uskonnollisia symboleita ja analysoimaan elokuvaa.

Kurssiin pyritään sisällyttämään vierailu Serlachius-museoon Mäntään tai Tampereen taidemuseoon.

## **UE6 Uskonto ja media**

Näitä teemoja sisältyy UE 6 moduuliin: Mistä uskontoihin liittyvistä asioista olisi tärkeä uutisoida? Mistä teemasta kirjoittaisit jos olisit uskontokirjeenvaihtaja? Pitäisikö median pyrkiä käsittelemään uskontoja neutraalisti? Perustele. Miksi YLE tykkää Jeesuksesta? YLE lähetti vuonna 2020 yli 500 tuntia uskonnollista ohjelmaa. Onko se OK? Perustele.

Voiko sananvapauden nimissä sanoa mitä tahansa? Miten uskontoa näkyy mainoksissa? Miten uutisen erottaa vale uutisesta?

Tällä kurssilla saat ohjeita, miten uutista voi analysoida. Tutustumme erilaisiin medioihin (joukkoviestimet, sosiaalinen media). Tavoitteena on, että saamme myös median palveluksessa työskentelevän toimittajan kertoa työstään.

Uskontojen monimuotoisuus on lisääntynyt. Uskonnot ja uskontojen edustajat ovat usein mukana julkisessa keskustelussa. Moduulit UE5 ja UE6 antavat valmiuksia yo-kysymysten ajankohtaisiin tekstiä, tutkimusaineistoa, kuvia ja videoita sisältäviin aineistotehtäviin.

# Terveystieto

## TE2 Terveys ja ympäristö (2. vsk)

Moduulissa kehitetään valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää sekä perehdytään tutkimustiedon hankkimisen periaatteisiin. Keskeistä on mediaympäristön ohella tarkastella myös muiden elinympäristöjen terveysvaikutuksia sekä arvioida omien valintojen merkitystä ympäristön terveellisyydelle. Lisäksi moduulissa syvennyttään riippuvuuksiin ja niiden vaikutuksiin.

## TE3 Terveys ja yhteiskunta (3. vsk)

Moduulissa ohjataan tarkastelemaan laajasti terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn historiallisia kehityslinjoja sekä tulevaisuuden haasteita yhteiskunnassa. Tehtävänä on avata keskeisiin tarttumattomiin ja tartuntatauteihin liittyviä tekijöitä sekä tarkastella sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle. Olennaista on myös perehtyä terveyteen ja sairauksiin liittyviin eettisiin kysymyksiin sekä globaaleihin terveyshaasteisiin.

# Liikunta

## LI3 Uudet mahdollisuudet (1. vsk)

Opintojakson tavoitteena on edistää opiskelijan fyysistä toimintakykyä sekä monipuolistaa opiskelijan liikunnallista osaamista ja koettua pätevyyttä uuden oppimisen myötä.

Opintojaksolla tutustutaan uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin sekä pidetään yllä ja kehitetään liikuntataitoja ja fyysisiä ominaisuuksia.

## LI4 Yhdessä liikkuen = vanhojentanssit (2. vsk)

Aiotko tanssia vanhojentanssit? Valitse tämä opintojakso.

## LI5 Virkistystä liikunnasta (3. vsk)

Opintojakson tavoitteena on edistää opiskelijan psyykkistä toimintakykyä, myönteistä minäkuvaa, voimavaroja ja jaksamista liikunnan avulla. Keskeistä on liikunnan ilo ja virkistys.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat virkistystä lisäävät liikuntamuodot ja rentoutus ja kehonhuolto.

# Kuvataide

## **KU5 Grafiikan työpaja (1.–3. vsk)**

Jos tahdot oppia erilaisia kuvan tekemisen tapoja ja tekniikoita, olet tervetullut grafiikan työpajaan luovan ja kiinnostavan tekemisen äärelle. Työpajassa opetellaan keskeisiä grafiikan painomenetelmiä ja vahvistetaan omaa kuvailmaisua materiaalituntemuksen ja kokeilujen avulla. Grafiikkaa toteutetaan myös itse otettujen valokuvien pohjalta.

## **KU6 Kuvanveisto ja keramiikka (1.–3. vsk)**

Tahdotko kurssille, jossa keskitytään luovaan tekemiseen? Kuvanveiston ja keramiikan kurssilla tehdään kolmiulotteisia töitä savesta ja kipsistä sekä kokeillaan saven lasittamista. Kurssilla tutustutaan taidekeramiikkaan ja toteutetaan oma esinesarja. Tämä kurssi pelastaa tiiviinkin opiskelujakson antaen lukio-opintoihin kaivattua käsillä tekemistä.

## **KU7 Kuvataiteen lukiodiplomi (3. vsk)**

Tällä kurssilla opiskelija antaa näytön lukioaikaisesta osaamisesta ja harrastuneisuudesta kuvataiteessa. Kuvataiteen lukiodiplomin aiheet annetaan valtakunnallisesti vuosittain. Annetuista aiheista valitaan yksi, josta tehdään teos ja kuvataiteellinen portfolio. Kuvataiteen lukiodiplomikurssille voi osallistua, kun on suorittanut kuvataiteesta neljä kurssia.

# Ilmaisutaito

Ilmaisutaito sopii sinulle, joka rakastat teatteria ja esiintymistä, mutta yhtä lailla sinulle, joka et vapaaehtoisesti mene yleisön eteen. Ilmaisutaidossa kasvavat rohkeus, itseluottamus ja vuorovaikutustaidot, ja mikä parasta, ilmaisutaidon opintojaksoilta ILM1 ja ILM2 ei tule kotitehtäviä.

## ILM1 Ilmaisutaidon perusteet (1.–2. vsk)

Ole läsnä tässä hetkessä – siinä ilmaisutaidon ensimmäisen opintojakson ydin. Harjoitteleme keskittymistä, havainnointia ja tilanteessa olemista. Tunneilla työskennellään yhdessä, tehdään vuorovaikutusharjoituksia, improvisaatiota ja pieniä esiintymisharjoituksia. Älä säikähdä sanoja “improvisaatio” ja “esiintyminen” – sinua ei heitetä pelottaviin tilanteisiin tai yleisön eteen. Sen sijaan saat omassa tahdissasi harjoitella kontaktin ottamista ja toisten antamiin virikkeisiin reagoitua. Tavoitteena on päästä irti epäonnistumisen pelosta ja löytää rohkeutta ja taitoa niin ryhmässä toimimiseen kuin tilanteisiin, joissa joutuu olemaan esillä.

Jos mielesi halajaa estradeille, tämä opintojakso tarjoaa paljon hyviä perusharjoituksia, joiden avulla pääset syvemmälle omaan ilmaisuun ja tulkintaan. Opintojakso sopii siis yhtä hyvin aloittelijoille kuin ilmaisutaitoa tai teatteria harrastaneille.

## ILM2 Ilmaisutaidon jatkokurssi (1.–2. vsk)

Syvennä ryhmätyöskentelyn taitojasi ja tutustu soveltavaan draamaan! Tällä opintojaksolla tutkitaan roolityöskentelyä soveltavan draaman avulla ja vahvistetaan improvisaatiotaitoja.

Opintojakson ILM2 suorittaminen edellyttää, että ILM1 on suoritettu hyväksytysti.

## ILM3 Ilmaisutaidon syventävä kurssi (1.–2. vsk)

Syvennä teatteri-ilmaisua, opi lukemaan käsikirjoituksia draaman toteutuksen näkökulmasta ja rohkaistu dramaturgisessa ajattelussa. Opintojaksolla vertaillaan käsikirjoituksia ja käsikirjoitusten toteutuksia sekä perehdytään prosessiin, jossa käsikirjoitus muotoutuu valmiiksi esitykseksi.

Opintojakson ILM3 suorittaminen edellyttää, että ILM1 ja ILM2 on suoritettu hyväksytysti.

## ILM4 Teatterikirjallisuus ja teatterin historia (1.–3. vsk)

Tutustu teatterin kiehtovaan historiaan ja draamakäsikirjoituksiin. Opintojakson myötä hahmotat teatterin aikakaudet ja yleiset suuntaukset, tunnistat teatteriesityksen elementit ja osaat katsoa teatteria analyttisesti. Perehdyt teatterin historiaan ja teatterin traditioon aineistojen pohjalta ja tutustut draaman tekijöihin ja draamakäsikirjoituksiin.

Opintojakso on mahdollista suorittaa itsenäisenä opiskeluna.

## ILM5 Elävää teatteria (1.–3. vsk)

Rakastatko teatteria ja käytkö mielelläsi katsomassa esityksiä – tai haluaisitko katsoa enemmän teatteria ja elokuvia? Tällä opintojaksolla seurat aktiivisesti kotimaista teatterikenttää ja käyt seuraamassa säännöllisesti erilaisia teatteriesityksiä sekä perehdyt näytelmien pohjalta tehtyihin elokuviin omakustanteisesti, omassa tahdissa. Katsomistasi esityksistä kirjoitat päiväkirjaa ja suorituksen päätteeksi kirjoitat esseen tai suunnittelet taiteellisen lopputyön. Opintojakson myötä saat enemmän irti teatterista ja draamataiteesta sekä opit arvostamaan monenlaista teatteria.

Opintojakso suoritetaan itsenäisenä opiskeluna, ja sen suorittamiseen on suositeltavaa varata kaksi lukuvuotta.

## ILM6–8 Teatteriproduktio 1–3 (1.–3. vsk)

Sinulle, joka haluat tehdä teatteria joko lavalla tai sen takana! Opintojaksolla rakennetaan esitysvalmis kokonaisuus.

## ILM9–11 Musiikkiteatteriproduktio 1–3 (1.–3. vsk)

Onko unelmiasi osallistua musikaalin tekemiseen? Opintojaksoilla valmistetaan musiikkiteatteriproduktio, jonka toteutuksessa voidaan yhdistää esimerkiksi ilmaisutaidon, musiikin ja kuvataiteen sisältöjä.

# Opinto-ohjaus

## **OP3OP4 Opiskelijälähettiläs (1.–2. vsk)**

Suoritetaan yleensä ensimmäisen opiskeluvuoden keväällä (koulutus tehtävään toukokuussa) ja toisen opiskeluvuoden aikana.

## **OP3 Tutor-toiminta 1 op (1.–2. vsk)**

Kouluttaudu vertaisohjaajaksi lukio-opintojaan aloittaville! Tutorit perehdyttävät uudet opiskelijat lukiokäytänteisiin ja kertovat ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille niitä asioita, joita olisivat itse halunneet kuulla ja ymmärtää aloittaessaan lukion. Tutorit toimivat linkkinä uusien ja vanhojen opiskelijoiden sekä henkilökunnan välillä, tutustuttavat tulijat koulu yhteisöön ja uusiin kavereihin.

## **OP4 Markkinointi 1 op (1.–2. vsk)**

Kouluttaudu aktiiviseen koulun esittelyyn ja markkinointiin, jota teemme muun muassa erilaisissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa. Pääset esittelemään lukiota niin yhdeksäsluokkalaisille kuin kotiväelle. Sinulla on mahdollisuus tehdä myös muita markkinointiin liittyviä tehtäviä oman mielenkiintosi ja vahvuuksiesi mukaan.



# Kirjoittaminen

**Monet kirjoittamisen opintojaksot ovat yleislukiolaisten valittavissa, mikäli ryhmässä on tilaa.**

## **KIY1 Kirjoittamisen perusteet (1. vsk)**

Madalla kirjoittamiskynnystäsi ja harjoita keskeneräisyyden sietokykyä. Opintojaksolla saat tuntumaa monenlaisiin kirjoittamisprosesseihin ja herkistyt erilaisille tavoille käyttää kieltä. Harjoitteleme sekä kaunokirjallisuuden että asiatekstien elementtejä. Tutustut kirjoittamisen tekniikoihin, raakatekstin kirjoittamiseen, tekstin prosessointiin ja muokkaukseen sekä harjoittelet palautteen antamista ja vastaanottamista.

## **KIY2 Kieli, tyyli ja kirjoittaminen (1. vsk)**

Herkistä kielikorvaasi! Opintojaksolla tutkitaan erityisesti kielenkäytön eroja eri tekstilajeissa ja genreissä. Jakson oppien avulla pääset askelta lähemmäs omaa tyyliäsi ja harjaannut omaäänisen tekstin tuottamisessa. Opit soveltamaan yleiskielen sääntöjä käytännön kirjoittamiseen. Opintojakso tukee kaikenlaista kirjoittamista ja sopii erityisen hyvin pohjustamaan ÄI5-moduulia.

## **KIP1 Proosan perusteet (1. vsk)**

Perehdy proosan maailmaan harjoitusten, esimerkkien ja analyysin avulla – kirjoita itse ja kommentoi muiden tekstejä. Tutustumme lyhytproosan eri lajeihin ja siihen, miten suorasanaisten kertomakirjallisuus rakentuu. Opintojaksolla teet erilaisia tuntiharjoituksia, kirjoitat omia lyhytproosatekstejä sekä annat ja vastaanotat palautetta.

## **KID1 Draaman perusteet (1. vsk)**

Uppoudu draaman maailmaan harjoitusten, esimerkkien ja analyysin avulla – kirjoita itse ja kommentoi muiden tekstejä. Opintojaksossa pureudutaan draaman kaareen, tarinan toimintaan ja henkilöhahmojen statuksiin. Opintojaksolla teet erilaisia tuntiharjoituksia, kirjoitat omia tekstejä ja työstät niitä palautteen pohjalta. Lisäksi annat ja hyödynnät vertaispalautetta.

## **KIA1 Mediakirjoittaminen (1. vsk)**

Mitä tapahtuu sanomalehden tai tv-uutisten toimituksessa? Tutustu mediakirjoittamiseen harjoitusten, esimerkkien ja analyysin avulla – kirjoita itse ja kommentoi muiden tekstejä. Opintojaksolla harjoittelet lähteiden käyttöä, haastattelujen tekemistä ja journalististen tekstilajien kirjoittamista. Opintojaksolla teet erilaisia tuntiharjoituksia, kirjoitat journalistisia tekstejä ja työstät niitä palautteen pohjalta. Lisäksi annat ja hyödynnät vertaispalautetta.

## **KIL1–2 Lyriikka (2. vsk)**

Sukella runouden maailmaan! Opintojaksolla tutustut lyriikan monimuotoisuuteen ja runoilmaisun tekniikoihin. Kahden moduulin laajuinen kokonaisuus harjoittaa ja kehittää lyriikan kirjoittamisessa tarvittavia taitoja, perehdyttää erityyiseen runouteen ja runoudelle tyypillisten piirteiden rakentamiseen. Mikäli lukujärjestykseen ei mahdu kumpaakin moduulia, puolet opintojaksosta voi suorittaa itsenäisellä työskentelyllä.

Opintojaksossa teet erilaisia tuntiharjoituksia, kirjoitat omia runoja ja työstät niitä palautteen pohjalta. Tavoitteena on rohkaistua kielen käyttäjänä ja rikkoa omia vakiintuneita ilmaisutapoja.

## **KIL3 Laululyriikka (3. vsk)**

Haluatko oppia kirjoittamaan laulujen sanoituksia? Tämä opintojakso antaa eväät laulettavan tekstin kirjoittamiseen. Musiikin teorian tuntemuksesta on etua, mutta opit sanoittamisen perusteet, vaikkot osaisi lukea nuotteja tai laulaa.

Opintojaksolla teet erilaisia tuntiharjoituksia, kirjoitat omia laulunsanoja ja työstät niitä palautteen pohjalta.

## **KIA2 Verkkokirjoittaminen (3. vsk)**

Verkkokirjoittamisen taito on valtti työmarkkinoilla. Miten verkkosivustojen tekstit eroavat sosiaalisen median julkaisuista? Mikä ero on tiedottamisella ja markkinoinnilla?

Tässä opintojaksossa perehdyt verkkotekstien kirjoittamiseen, tutustut tavanomaisimpiin verkkoteksteihin ja pohdit tekstien kohderyhmää ja julkaisualustaa sekä tekstien tavoitetta. Opintojaksolla teet erilaisia tuntiharjoituksia, kirjoitat monipuolisia verkkotekstejä ja työstät niitä palautteen pohjalta. Lisäksi annat ja hyödynnät vertaispalautetta.

## **KIA3 Tutkiva kirjoittaminen (3. vsk)**

Yhdistä ylioppilaskokeisiin opiskelu ja jatko-opinnoissa tarvittavat kirjoittamisen taidot. Opintojaksossa kirjoitat kolme erityyppistä laajempaa tekstiä lähteiden pohjalta. Tekstien aihepiirin voit valita vapaasti esimerkiksi reaaliaineesta, jonka aiot keväällä kirjoittaa.

Opintojakso harjoittaa äidinkielen kirjoitustaidon kokeessa tarvittavia taitoja, reaaliaineiden sisällönhallintaa kuin jatko-opinnoissa tarvittavia kirjoittamisen taitoja. Tutustut asiakirjoittamiseen ja tieteellisen kirjoittamisen perusteisiin, kuten tieteen popularisointiin. Harjoitat tiedon etsimisen taitoja ja lähteiden hyödyntämistä. Opintojaksossa kirjoitat asiatekstejä ja työstät niitä palautteen pohjalta.

# Lukiopidplomit

## **KULD2 Kuvataiteen lukiopidplomi (3. vsk)**

Kuvataiteen lukiopidplomissa opiskelija antaa näyttön lukioaikaisesta osaamisesta ja harrastuneisuudesta kuvataiteessa. Kuvataiteen lukiopidplomin aiheet annetaan valtakunnallisesti vuosittain. Annetuista aiheista valitaan yksi, josta tehdään teos ja kuvataiteellinen portfolio. Kuvataiteen lukiopidplomikurssille voi osallistua, kun on suorittanut kuvataiteesta neljä kurssia.

Lisätietoja: kuvataiteen opettaja Jenni Viljakainen.

## **LILD4 Liikunnan lukiopidplomi (3. vsk)**

Liikunnan lukiopidplomissa opiskelija antaa näyttön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa. Liikunnan lukiopidplomikurssille voi osallistua, kun on suorittanut liikunnasta neljä kurssia.

Lisätietoja: liikunnan opettajat Terhi Leinonen ja Harri Raitala.

## **MELD5 Median lukiopidplomi (3. vsk)**

Median lukiopidplomissa opiskelija antaa näyttön mediaosaamisestaan ja harrastuneisuudestaan. Median lukiopidplomin tavoitteena on edistää opiskelijan monipuolisia media- ja vuorovaikutustaitoja sekä median välineiden, ilmaisukeinojen ja mahdollisuuksien luovaa käyttöä. Lisäksi edellytetään informaation kriittisen valinnan, tulkinnan, arvioinnin ja jäsentelyn taitoa, mediasuhteen pohdintaa ja median toimintaympäristön hahmottamista. Moduulin keskeiset sisällöt perustuvat opiskelijan valitsemaan tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan. Median lukiopidplomi on portfolio ja mediaesityksen muodostama kokonaisuus. Median lukiopidplomikurssille voi osallistua, kun on suorittanut neljä mediaan liittyvää kurssia.

Lisätietoja: kirjoittamisen ja äidinkielen opettaja Inka Vilén.

## **MULD6 Musiikin lukiopidplomi (3. vsk)**

Musiikin lukiopidplomissa opiskelija antaa lukioaikanaan näyttön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa. Diplomiin kuuluu muun muassa opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku. Musiikin lukiopidplomikurssille voi osallistua, kun on suorittanut musiikista neljä kurssia.

Lisätietoja: musiikinopettaja Matti Rautio.

## **TELD8 Teatterin lukiopidplomi (3. vsk)**

Teatterin lukiopidplomissa opiskelija antaa näyttön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan teatterissa. Teatterin lukiopidplomin tavoitteena on vahvistaa draamallisia ja teatteri-ilmaisullisia taitoja sekä kartuttaa vuorovaikutuksen ja itsearvioinnin taitoja. Moduulin keskeisiä sisältöjä ovat opiskelijan itse määrittämä työn aihe joltakin teatterin alalta, siihen liittyvä esitys ja työskentely- ja arviointiprosessi. Teatterin lukiopidplomi on esityksen ja portfolio muodostama kokonaisuus. Teatterin lukiopidplomikurssille voi osallistua, kun on suorittanut kolme teatteriin liittyvää kurssia.

Lisätietoja: ilmaisutaidon opettaja Inka Vilén.